

■ Bob Davis

Światło, aparat, ujęcie

Kreatywne techniki oświetleniowe

Namaluj światłem niepowtarzalne fotografie!

Jak twórczo łączyć różne rodzaje i źródła światła?

Jak osiągać studyjną jakość oświetlenia poza studiem?

Jak pracować z różnymi lampami i modyfikatorami światła?

Hellen

» Idź do

- Spis treści
- Przykładowy rozdział
- Skorowidz

» Katalog książek

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

» Twój koszyk

- Dodaj do koszyka

» Cennik i informacje

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

» Czytelnia

- Fragmenty książek online

» Kontakt

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
© Helion 1991–2011

Światło, aparat, ujęcie. Kreatywne techniki oświetleniowe

Autor: [Bob Davis](#)

Tłumaczenie: Marcin Machnik

ISBN: 978-83-246-2954-1

Tytuł oryginału: [Lights, Camera, Capture: Creative Lighting Techniques for Digital Photographers](#)

Format: 215×215, stron: 232

Namaluj światłem niepowtarzalne fotografie!

- Jak twórczo łączyć różne rodzaje i źródła światła?
- Jak osiągać studyjną jakość oświetlenia poza studiem?
- Jak pracować z różnymi lampami i modyfikatorami światła?

Zmień ISO, czas otwarcia migawki i przysłonę, jedno źródło światła ustaw na pełną moc, a drugie na połowę, światło o takiej barwie najlepiej ustaw z boku. . . Bob Davis udowadnia, że w studiu czy poza nim od początku do końca to fotograf panuje nad światłem. Pokazuje także, że nieważne, jak dobry i drogi sprzęt będziesz mieć – nie osiągniesz pożądaných efektów, dopóki nie zrozumiesz i nie zaczniesz kontrolować światła na swoich zdjęciach. Dzięki niemu przestaniesz postrzegać fotografię jedynie przez pryzmat suchych, technicznych parametrów, lecz zobaczysz w niej także fascynującą alchemię łączenia światła o różnych barwach, mocy czy źródłach. Tylko tak skomponujesz naprawdę magiczne obrazy.

Bob Davis – znany fotograf gwiazd – sprawi, że tak jak on staniiesz się profesjonalnym badaczem światła. Dzięki temu już we własnej wyobraźni będziesz potrafił układać piękne kadry, przewidując efekty, które osiągniesz podczas fotografowania przy różnych warunkach oświetleniowych. Dowiesz się, czym jest barwa światła i jak z nią twórczo eksperymentować. Nauczysz się właściwie dobrać rodzaje i kolory światła oraz jego odległość i pozycję wobec fotografowanego obiektu. Zrozumiesz, jaki wpływ na jakość światła ma rozmiar jego źródła i jak kierunek jego padania wpływa na tworzenie się rozmaitych cieni. Opanujesz techniki mierzenia światła i pracy z różnymi lampami, dyfuzorami czy softboksami. Na koniec poznasz kreatywne metody pracy z oświetleniem, takie jak stosowanie barwionych światła, długie ekspozycje z lampą błyskową czy tworzenie świetlnych ornamentów.

Dzięki tej książce:

- zrozumiesz relacje między ISO, przysłoną a czasem migawki oraz efekty użycia różnych obiektów
- nauczysz się poskramiać bezpośrednie słońce i korzystać z zalet „złotych godzin”
- połączysz różne rodzaje światła dla uzyskania ciekawych efektów
- dowiesz się, jakiego zewnętrznego sprzętu oświetleniowego potrzebujesz i jak z niego korzystać
- zaczniesz eksperymentować z modyfikatorami światła
- osiągniesz studyjną jakość oświetlenia poza studiem
- dowiesz się, co zabrać ze sobą w podróż i jak w pełni wykorzystać dostępne źródła światła.

Ujarmij potęgę światła – rozwiń swoje fotograficzne umiejętności!

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Wprowadzenie	19
Zostań badaczem światła.....	22
Odczytywanie diagramów oświetlenia.....	24
Liczy się jakość, a nie ilość	26
Rozdział 2. Zrozumieć światło	31
Dostrzeganie i rozpoznawanie światła.....	32
Liczy się jakość, a nie ilość	35
Temperatura barw	38
Balans bieli.....	40
Łączenie źródeł światła	44
Praca ze światłem zastanym.....	45
Modyfikowanie światła zastanego.....	45
Złote godziny.....	50
Rozdział 3. Krótka o podstawach fotografowania	55
O co chodzi w ekspozycji?.....	56
Czas naświetlania.....	58
Przysłona	59
ISO	61
Jak mierzyć światło	63
Histogram jako narzędzie do precyzyjnej korekty balansu bieli	66

Przysłona i głębia ostrości	67
Czas naświetlania i rejestrowanie ruchu	67
ISO i szum cyfrowy.....	71
Formaty plików	72
Rozdział 4. Sprzęt oświetleniowy	77
Lampa błyskowa na aparacie	79
Sterowanie zewnętrznymi lampami za pomocą aparatu	79
Radiowe systemy bezprzewodowe	82
RadioPopper	82
Quantum FreeXWire	83
Mini i Flex firmy Pocket Wizard	83
Baterie, baterie i jeszcze raz baterie	85
Oświetlenie studyjne.....	86
Modyfikatory światła.....	87
Dyfuzor flesza.....	87
Inne dyfuzory	87
Softboksy	88
Strumienice, wrota i plastry miodu.....	88
Filtry i żele	89
Podstawowy zestaw oświetleniowy	89
Mój zestaw.....	93
Lista sprzętu.....	93

Rozdział 5. Wykorzystaj w pełni swój sprzęt oświetleniowy	99
Poznaj swój sprzęt	100
Tryby pracy aparatu	100
Praca w trybach manualnych	102
Tryby preselekcji przysłony lub czasu	106
Preselekcja przysłony (Av)	106
Preselekcja czasu (Tv).....	107
Tryby pracy lamp błyskowych	109
E-TTL.....	109
Tryb automatyczny	112
Tryb manualny	112
Poszerzenie tematu, czyli jak działa flesz	114
Synchronizacja flesza z krótkimi czasami naświetlania (FP)	115
Synchronizacja z drugą kurtyną.....	118
 Rozdział 6. Kontrolowanie światła	 123
Proste techniki z jedną lampą	124
Bezpośredni flesz.....	126
Światło odbite	127
Błysk wypełniający	131
Lampa błyskowa poza aparatem	133
Sterowanie kilkoma lampami błyskowymi	137
Rozstawianie kilku lamp błyskowych	138
Regulowanie jasności	142
Modyfikowanie światła fleszy.....	145

Znaczenie modyfikatorów światła	147
Mieszane źródła światła.....	148
Dopasowanie temperatury barwowej fleszy.....	152
Co zrobić, gdy źródła światła są trzy?	155
Problem z temperaturą barwową? Wykorzystaj go kreatywnie!	156
Niech tło działa na korzyść zdjęcia	158
Fotografowanie grup.....	164
Mniejsze grupy	169
Rozdział 7. Kreatywne oświetlenie.....	175
Barwione światło.....	176
Długie ekspozycje z lampą błyskową.....	180
Synchronizacja z drugą kurtyną	182
Zestaw fleszy	184
Synchronizacja z krótkimi czasami naświetlania	187
Tworzenie świetlnych ornamentów.....	188
Rozdział 8. Podróżowanie lekkie jak światło	193
Co masz w torbie?	194
Jak wybrać sprzęt?	195
Bądź kreatywny w kwestii akcesoriów	196
Optymalne wykorzystanie nieznanymi lokalizacji.....	197
Bądź przygotowany na niespodzianki	200
Radzenie sobie z żywiołami	200

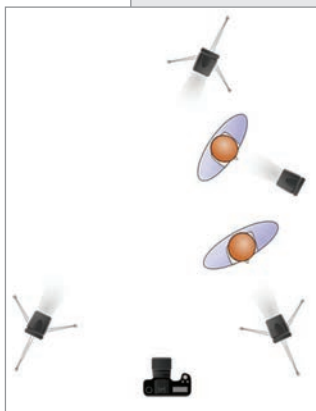
Dodatek A. Słowniczek	209
Dodatek B. Strony internetowe, które warto odwiedzić	221
Polecane strony internetowe	222
Producenci sprzętu	223
Systemy radiowe	223
Lampy błyskowe	223
Torby fotograficzne	223
Modyfikatory światła	224
Statywy oświetleniowe.....	224
Skorowidz	225

2

ZROZUMIEĆ ŚWIATŁO

PROCES NABYWANIA NOWEJ UMIEJĘTNOŚCI MOŻE BYĆ DOBRĄ ZABAWĄ. Pomyśl na przykład o tym, jak uczyłeś się wiązać buty. Najpierw ktoś wiązał je za Ciebie. Potem pokazano Ci, jak to zrobić. Być może dano Ci kartkę albo nauczono zdania lub piosenki w celu ułatwienia zapamiętania kolejności tajemniczych i zawiłych ruchów sznurówki, które doprowadzają do powstania wspaniałej kokardy trzymającej buty na nogach. Po jakimś czasie okazało się, że nie potrzebujesz już przypominania, ponieważ wiązanie butów stało się czymś, co potrafisz robić instynktownie. Uczenie się rozumienia natury światła wygląda podobnie. Na razie potrzebujesz wskazówek, które pomogą Ci w wykorzystywaniu go dla swojej korzyści, lecz wkrótce będziesz to robił odruchowo.

2.1. Ustawianie światła do tego zdjęcia było świetną zabawą. Widzisz, jak postacie wydają się być wyraźnie podkreślone? To wszystko kwestia oświetlenia. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 5D Mark II; obiektyw 16 – 35 mm ustawiony na 17 mm; 1/125 s, f/4, ISO 400, tryb manualny

Do zdjęcia 2.1 zostały wykorzystane cztery flesze. Były to dwie lampy Quantum Q T5D-R z adapterami bezprzewodowymi QNexus TTL, które umożliwiają komunikację z fleszami Canona lub Nikona, oraz dwie lampy Canon 580EX II. Wszystkie pracowały w trybie TTL z dyfuzorami Gary Fong Lightsphere i wszystkie zostały wyzwolone za pomocą umieszczonej na aparacie lampy Canon 580EX II, ustawionej jako Master, za pośrednictwem nadajnika i odbiorników RadioPopper. Ta lampa pracowała w trybie E-TTL II, ale nie miała udziału w oświetlaniu sceny. Lampy Quantum Q pracowały w grupie A i oświetlały boki helikoptera. Modelka została oświetlona jedną z lamp Canon 580EX II w grupie B z założoną strumienicą. Intensywność błysku grupy B została zwiększona. Kokpit został oświetlony lampą 580EX II ustawioną na -1 EV (*Exposure Value*, czyli wartość ekspozycji) w grupie C z założonym dyfuzorem Gary Fong Lightsphere.

Zawsze oceniam światło, nawet gdy nie mam przy sobie aparatu — to najważniejszy element mojego stylu fotografowania. Powinieneś zacząć postrzegać świat w inny sposób. Musisz stać się badaczem światła. Gdy już opanujesz tajemną sztukę identyfikowania oświetlenia, które odgrywa rolę w fotografowanej przez Ciebie scenie, zainteresujesz się tym, jak mógłbyś je zmodyfikować z korzyścią dla siebie. Następnym krokiem jest wprowadzenie dodatkowych źródeł światła, dzięki którym osiągniesz oczekiwany efekt. Za pomocą oświetlenia możesz kierować uwagę oglądających, tak jak zrobiłem na przykład na zdjęciu 2.1.

Gdybyś miał zapamiętać z tej książki tylko jedno zdanie, powinno ono brzmieć: „Zostań badaczem światła”. Zrób z niego swoją mantrę. Jakie światło dostrzegasz w scenie? Jak możesz je wykorzystać? Jak możesz je ulepszyć?

Dostrzeganie i rozpoznawanie światła

Byłbyś zdziwiony, wiedząc, jak wielu fotografów nie wykracza myślami poza sprzęt, który trzymają w ręce, czyli aparat. Jeszcze bardziej zaskakujący jest fakt tak częstego ignorowania światła. Niestety, zlekceważenie oświetlenia w trakcie sesji natychmiast rzuca się w oczy podczas oglądania uzyskanych słabych zdjęć.

Aby uchwycić światło, musisz umieć je zidentyfikować, określić, skąd dochodzi i w którą stronę zmierza oraz jaki ma wpływ na fotografowaną scenę.

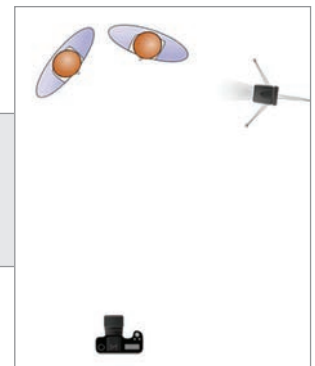

2.2. *Tej fotografii wystarczyło delikatne muśnięcie światłem. Jest prosta, ale jakże efektowna! Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 150 mm; 1/25 s, f/3,5, ISO 1000, tryb manualny z automatycznym balansem bieli*

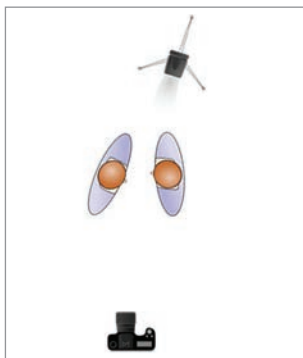
Zdjęcie 2.2 zostało oświetlone w bardzo prosty sposób. Użyłem jednej lampy Canon 580EX II pracującej w trybie E-TTL II z założonym dyfuzorem Gary Fong Lightsphere, którą wyzwoliłem nadajnikiem Canon Speedlite Transmitter ST-E2 z nadajnikiem i odbiornikiem RadioPopper.

W rozdziale 4. „Sprzęt oświetleniowy” znajdziesz więcej informacji na temat dostępnego wyposażenia.

Dobrze jest postrzegać światło jako coś, co rozbudowujesz warstwami. Bazą jest światło zastane i z tego punktu zaczynasz tworzyć piękne pejzaże świetlne. Oczywiście dzięki dyfuzorom

i odbłyśnikom możesz manipulować światłem zastanym i poprawiać je zgodnie ze wskazaniami swego serca. To jest właśnie druga warstwa. Lampy błyskowe tworzą ewentualną trzecią warstwę. Nie zadręczaj się jednak przesadnym planowaniem. Czasem najprostsze ustawienia pozwalają uzyskać fantastyczne fotografie — obejrzyj zdjęcie **2.2**, a zobaczysz, o co mi chodzi!

2.3. Wystarczyło jedno źródło światła umieszczone za tą parą, lecz czy efekt nie jest niesamowity? Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 100 mm; 1/125 s, f/3,5, ISO 160, tryb manualny

Zdjęcie 2.3 zostało wykonane przy użyciu jednego flesza Canon 580EX II, który był ustawiony poza aparatem, pracował w trybie E-TTL II i miał ekspozycję skorygowaną o +2/3 EV. Głowica była bez jakiegokolwiek nakładki, jedynie zoom został ręcznie ustawiony na 50 mm, aby skupić światło na modelach. Błysk jak zwykle został wyzwolony za pomocą nadajnika Canon Speedlite Transmitter ST-E2 z nadajnikami i odbiornikami RadioPopper.

Istnieje wiele sposobów korzystania z lampy na aparacie w celu ulepszenia światła. Jednym z przykładów jest usuwanie cieni z twarzy modeli w słoneczny dzień za pomocą błysku wypełniającego. Inne opcje to odbicie światła flesza lub założenie na niego modyfikatora, na przykład dyfuzora Gary Fong Lightsphere. Dalsze możliwości są różne: użyj pojedynczej, starannie ustawionej lampy Speedlite (jak na zdjęciu 2.3), zestawu dwóch lub trzech lamp albo wielu bezprzewodowych fleszy, aby dodać oświetleniu głębi i trójwymiarowości, jeśli tego wymaga scena.

W większości moich prac przede wszystkim rozważam jakość światła, a nie dostępną ilość.

Liczy się jakość, a nie ilość

Aparaty cyfrowe najnowszej generacji są po prostu niewiarygodne. W przyzwoitym oświetleniu możesz ustawić niemal dowolną wartość ISO z dostępnego zakresu i uzyskasz fantastyczne rezultaty. Dodatkowa korzyść z fotografowania z wyższym ISO jest taka, że aby uzyskać niezwyczajne zdjęcia, nie musisz nosić ze sobą pełnowymiarowych lamp studyjnych. Krótko mówiąc, dla uzyskania oczekiwanego rezultatu potrzebujesz znacznie mniej światła, niż myślisz.

Spróbuj w mniejszym stopniu zastanawiać się nad tym, ile światła Ci potrzeba, a w większym nad tym, co chcesz uzyskać. Aby efektywnie wykorzystać światło, wyobraź sobie zdjęcie, które masz nadzieję zrobić, oceń oświetlenie sceny i zacznij kolejno dodawać lampy i akcesoria w taki sposób, żeby uzyskać to wyobrażone ujęcie.

WSKAZÓWKA

Współczesne aparaty umożliwiają fotografowanie z wyższymi wartościami ISO niż te, do których mogłeś przywyknąć, zwłaszcza przy użyciu lamp Speedlite. Szczegółowo omawiam to w rozdziale 3. Przetestuj różne ustawienia światła i wykonaj kilka fotografii tej samej sceny, zwiększając za każdym razem ISO, żeby sprawdzić, na jak wysokie możesz sobie pozwolić. Spróbuj, możesz się naprawdę zdziwić.

Twój proces myślowy mógłby wyglądać tak: „Chciałbym, żeby na tej fotografii (zdjęcie 2.4) samochód był kluczowym elementem kadru, lecz jest on jasnoczerwony, a ja nie chcę, żeby zupełnie zdominował ujęcie, ponieważ pozujący człowiek jest ważniejszy”. To świetny cel! W żadnym miejscu nie ma mowy o bezwzględnej ilości światła, jaką powinien otrzymać określony element. Jest za to wskazana hierarchia ważności: model ma priorytet, natomiast samochód

powinien znaleźć się na zdjęciu, lecz najlepiej, gdyby wtopił się w tło mimo swej wiśniowo-jabłkowej czerwieni.

Zamiast zamartwiać się ilością („Czy ta scena jest wystarczająco mocno oświetlona?”), myślisz w kategoriach jakości („Które miejsca powinienem oświetlić dostępnym światłem?”). Nagle ogólna ilość światła przestaje mieć znaczenie, a liczy się jasność poszczególnych elementów względem innych. Chcesz, aby model był jaśniejszy niż samochód. Jak się domyślasz, w chwili, gdy podjąłeś taką decyzję, stałeś się badaczem światła i wykonałeś ważny krok w procesie konstruowania swojej fotografii.

Skoro już zgadzamy się co do tego, że wszystko sprowadza się do jakości, przyjrzyjmy się czynnikom, które ją determinują.

2.4. *Czułem, że w tej sytuacji lepiej będzie rozjaśnić modela, a nie samochód. Doświetlenie pojazdu mogłoby sprawić, że zdominowałby on kadr, dlatego postawiłem na kreatywność. Twórczym akcentem jest lampa Speedlite z czerwonym filtrem żelowym, podkreślająca kolor samochodu. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 5D Mark II; obiektyw 24 – 70 mm ustawiony na 46 mm; 1/50 s, f/3,2, ISO 50, tryb manualny*

2.5. To zdjęcie stanowi świetny przykład zróżnicowanego balansu światła — porównaj kolor tła z barwą światła emitowanego przez lampy Speedlite. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 50 mm; 1/15 s, f/4, ISO 800, tryb manualny. Scenę oświetla pięć lamp Canon Speedlite pracujących w trybie E-TTL II i wyzwolonych przez nadajnik Canon Speedlite Transmitter ST-E2

Temperatura barw

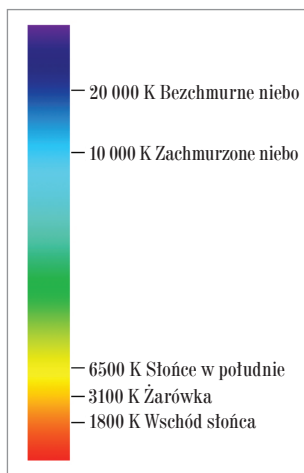
Gdy wkraczamy na teren fotografii, pojęcie „bieli” natychmiast staje się zagadkowym i skomplikowanym konceptem.

W codziennym życiu nie musimy przejmować się barwą światła. Ludzkie oko świetnie dostosowuje się do zmieniającej się „bieli”, ponieważ umysł nieustannie porównuje wszystkie aspekty obserwowanego światła i możemy określoną barwę postrzegać jako „idealną biel”.

Z kolei aparat to tak naprawdę bardzo proste urządzenie. Jego sercem jest matryca, która składa się z tysięcy drobnych elementów światłoczułych. Elementy te nie mają inteligencji, tylko po prostu mierzą ilość czerwonej, zielonej i niebieskiej barwy w danej scenie. W oparciu o ten pomiar aparat konstruuje dla nas plik z obrazem. Problem polega na tym, że światło, które dla nas jest „białe”, dla aparatu może mieć silne zabarwienie.

Na przykład „zimne” światło sprawi, że zdjęcie wyda się niebieskawe, natomiast „ciepłe” nada mu odcień czerwieni. Tło na zdjęciu 2.5 ma ciepłe zabarwienie ze względu na żarówki wolframowe, które emitują światło o temperaturze około 3000 K.

„Temperatura” światła — lub inaczej temperatura barwy — jest mierzona w kelwinach. Ta skala funkcjonuje w odwrotny sposób, niż mógłbyś oczekiwać. Zwyczajowo mówi się, że czerwień jest „ciepła”, a błękit „zimny”, lecz na skali Kelvina im wyższa temperatura, tym bardziej niebieski ton. Dlaczego?

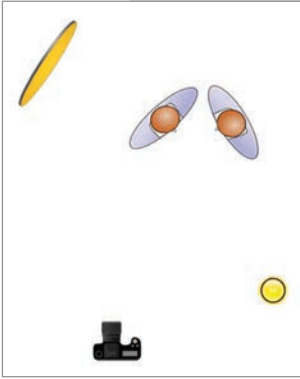
Rysunek 2.6 przedstawia skalę Kelvina. Zwróć uwagę na to, że czerwone tony (które określamy jako ciepłe) są w rzeczywistości na jej zimnym końcu, a tony niebieskie (określane jako zimne) są na końcu ciepłym.

Spójrz na rysunek 2.6. Skala powstała w oparciu o kawałek idealnie czarnego metalu rozgrzewanego w palniku. Jeśli kiedykolwiek trzymałeś igłę nad zapalniczką, widziałeś, jak zmienia kolor. Najpierw stanie się czarna (ze względu na sadzę). Następnie rozgrzeje się do czerwoności. Jeśli będziesz kontynuował podgrzewanie, zbieleje, a potem z gorąca

stanie się niebieska. Skala Kelvina funkcjonuje w następujący sposób: jeśli oświetlenie w pomieszczeniu wydaje się mieć kolor podobny do metalu rozgrzanego do 3000 K, możemy, że światło ma 3000 K, co oznacza czerwone zabarwienie. Światło dzienne ma około 5500 K, a zimniejsze barwy znajdują się jeszcze wyżej na skali.

2.7. Na tym zdjęciu możesz zobaczyć efekt wykorzystania naturalnego oświetlenia i skali Kelvina. Balans bieli został ustawiony na tle, dlatego postacie mają cieplejszy odcień. Efektu tego możesz użyć w kreatywny sposób do stworzenia ciepłej, przyjaznej atmosfery. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 145 mm; 1/320 s, f/4,5, ISO 200, tryb manualny

Zdjęcie 2.7 zostało wykonane staromodnym sposobem podczas zachodu słońca i z odbłyśnikiem, lecz dodatkowo skorzystałem z funkcji ustawiania temperatury światła w kelwinach w celu ocieplenia modeli.

Balans bieli

Temperatura barw ma znaczenie przy fotografowaniu, ponieważ generalnie preferujemy względnie neutralne zdjęcia, to znaczy takie, na których szarość jest szara, a człowiek ma zdrowe, ludzkie barwy.

W aparacie da się ustawić temperaturę światła bezpośrednio w kelwinach, lecz istnieją też inne sposoby. Przypuszczalnie Twój aparat posiada kilka standardowych ustawień balansu kolorów. Najczęstsze możliwości to flesz, światło słoneczne, zachmurzone niebo, cień, żarówka, lampa fluorescencyjna, a do tego zapewne jeszcze parę innych. Prawdopodobnie masz w aparacie także możliwość korekty manualnej, która polega na ustawieniu balansu bieli w oparciu o punkt odniesienia.

WSKAZÓWKA

Aby sprawdzić sposób ustawiania temperatury światła w kelwinach w swoim sprzęcie, sięgnij do instrukcji obsługi.

Aby ręcznie skorygować balans bieli, rozstaw oświetlenie zgodnie ze swoim planem i wykonaj zdjęcie szarej karty. Możesz je ustawić jako punkt odniesienia, przez co każda kolejna fotografia będzie korygowana względem niego. Jeśli zależy Ci na naprawdę czystym kolorze, dobrym pomysłem będzie nieznaczne rozmycie ostrości, gdyż aparat otrzyma wówczas do przetworzenia prostszą barwę.

Widziałeś już zdjęcie ze światłem słonecznym i odbłyśnikiem. Spójrz na kolejny przykład, który demonstruje wspaniałe efekty tworzenia światła zgodnie ze swoimi zamierzeniami nawet po zachodzie słońca.

2.8. *Ta fotografia była ciekawym wyzwaniem. Jak widzisz, postacie są dość dobrze odseparowane od tła, a to za sprawą światła! Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 5D Mark II; obiektyw 16 – 35 mm ustawiony na 17 mm; 1/640 s, f/4, ISO 200, tryb manualny, automatyczny balans bieli*

Zdjęcie 2.8 zostało zrobione z lampą Canon 580EX II umieszczoną poza aparatem i pracującą w trybie E-TTL II z założonym pełnym filtrem CTO, który ocieplił jej światło na podobieństwo blasku zachodzącego słońca. Aparat miał włączoną funkcję synchronizacji z krótkimi czasami naświetlania. Nie korzystałem z żadnego modyfikatora światła. Na główce flesza ręcznie ustawiłem zoom na 70 mm w celu uzyskania naturalnego winietowania i wyzwoliłem go przy użyciu nadajnika Canon Speedlite Transmitter ST-E2 z nadajnikiem i odbiornikiem RadioPopper.

Twój aparat ma także funkcję automatycznego balansu bieli, która zazwyczaj daje zaskakująco dobre efekty.

WSKAZÓWKA

Staraj się uzyskiwać jak najlepsze obrazy od razu podczas fotografowania, aby jak najmniej czasu spędzać w cyfrowej ciemni. Większość problemów, na jakie natrafisz przy obróbce, znacznie łatwiej rozwiązać na etapie wykonywania zdjęcia.

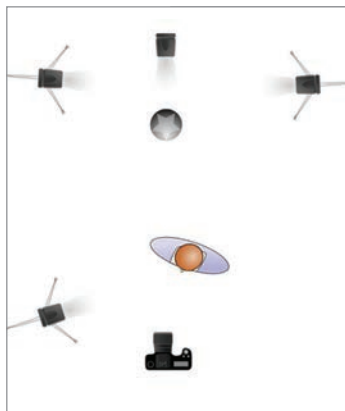
Ważne jest to, że ustawienie balansu bieli wpływa tylko na zapisywane przez aparat pliki JPEG. Jeśli korzystasz z plików RAW, balans bieli wpłynie tylko na początkowy sposób wyświetlania zdjęcia, lecz wszystkie dane uchwycone przez matrycę zostaną zapisane, co umożliwi późniejszą korektę tego ustawienia. Mimo to zawsze powinieneś starać się wybrać możliwie najlepszy balans bieli przy fotografowaniu, jeszcze przed jakąkolwiek obróbką.

Zarówno sprzęt Canona, jak i Nikon ma funkcję bracketingu balansu bieli. Polega ona na tym, że po wykonaniu fotografii aparat zapisuje kilka plików JPEG przetworzonych w nieznacznie różniący się sposób, czyli każdy z innym ustawieniem balansu bieli. W ten sposób możesz zabezpieczyć się przed błędną oceną barwy światła.

Aparaty Canona na przykład mają tendencję do nieznacznego ocieplania zdjęć (czyli nadają im czerwone zabarwienie), więc często fotografuję z ustawioną ogólną korektą balansu o cztery punkty w stronę błękitu. Dzięki temu wszystkie elementy kadru ulegają „oziębieniu” i zdjęcie prosto z aparatu ma bardziej naturalny wygląd. Sprawdź w instrukcji obsługi swojego modelu sposób korzystania z bracketingu balansu bieli.

2.9. *Gdy pierwszy plan jest mocno oświetlony, tło staje się znacznie mniej zauważalne. Oczywiście w tym przypadku efekt został wzmocniony przez płytką głębię ostrości. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 200 mm; 1/30 s, f/3,2, ISO 800, tryb manualny*

Łączenie źródeł światła daje olśniewające efekty. Do wykonania zdjęcia 2.9 zostały wykorzystane cztery flesze umieszczone poza aparatem: Canon 580EX II w kokpicie samolotu w grupie C i trybie E-TTL II, wyzwolony przez RadioPopper, dwie lampy Quantum Q w grupie B i trybie E-TTL, także wyzwolone przez RadioPopper, oraz Canon 580EX II Speedlite w trybie E-TTL II w grupie A, ustawiony wysoko po lewej stronie modelki. Wszystkie lampy zostały wyzwolone za pomocą umieszczonego na aparacie flesza Canon 580EX II Speedlite pracującego jako Master. Jego funkcją było tylko „włączenie światła” i nie miał on udziału w oświetleniu sceny. Zwróć uwagę na kółko na diagramie, które oznacza samolot.

Łączenie źródeł światła

Jeśli tak dużo czasu poświęciliśmy kwestii uzyskania właściwej temperatury barw z jednego źródła światła, nie będzie zaskoczeniem, że dodanie kolejnych źródeł różnego typu wymaga jeszcze więcej uwagi.

Być może robiłeś już kiedyś zdjęcia na przykład w czasie koncertu klubowego. Sala jest zazwyczaj oświetlona kilkoma żarówkami, które dają wyraźnie czerwone światło. Ich temperatura wynosi około 3200 K, co odpowiada temperaturze żarzenia się włókna. Zespół może sobie zainstalować w rogu sceny listwę z diodami LED, które zawsze stanowią zagadkę, ponieważ nasycenie bardzo jasnego koloru jest nietypowe. Nawet jeśli listwa emituje białe światło, będzie się spustoszenie z powodu nieprzewidywalnych efektów wynikających z nierównoczesnego gaśnięcia diod. W innej części sali może być lampa halogenowa, a do tego masz jeszcze flesz.

To poważne wyzwanie, zważywszy na fakt, że do ustawienia balansu musisz wybrać jedno źródło światła. Możesz założyć na flesz filtr żelowy, który ociepli lub ochłodzi jego błysk, lecz zazwyczaj rozwiązanie jest tylko jedno — możliwie najlepiej oświetlić modeli i pogodzić się z dziwnymi kolorami w tle.

Trzeba jednak dodać, że gdy zostawisz oświetlenie tła bez zmian i skupisz się na pierwszym planie, często uzyskasz niezwykle twórcze efekty (zobacz na przykład zdjęcia 2.5 i 2.7). Taka sytuacja może rzecz jasna zdarzyć się zawsze, lecz najczęściej ma miejsce

o zmierzchu lub po zmroku, gdy wkraczasz w świat najróżniejszych źródeł światła. Jej dobrą stroną jest to, że jeśli aparat jest zbalansowany pod kątem flesza (który ma barwę mniej więcej podobną do światła dziennego), tło będzie miało ciepłe zabarwienie, co zazwyczaj stanowi przyjemny efekt fotograficzny.

Możesz oczywiście dopilnować, aby pierwszy plan był oświetlony mocniej niż tło. Na przykład na zdjęciu 2.9 tło wydaje się ciemniejsze od modelki, co redukuje efekt różnicy w balansie kolorów.

Praca ze światłem zastanym

Światło zastane to istniejące oświetlenie sceny bez dodatkowych źródeł. Nie ma nic złego w rozpoczęciu sesji od wypakowania dziesiątek lamp z bagażnika samochodu, jeśli jednak chcesz zostać dobrym fotografem plenerowym, nie możesz walczyć ze światłem zastanym, lecz musisz z nim współpracować.

Przykłady światła zastanego? Załóżmy, że fotografujesz w ogrodzie. Promienie słońca przechodzące przez drzewa? To światło zastane. A światło odbijające się od budynku po drugiej stronie? Także. Możesz też fotografować w budynku (lub w samochodzie, jak na zdjęciu 2.10) w blasku słońca wpadającym przez okno. On również jest światłem zastanym.

Gdy ustawiasz zdjęcie, nie zapominaj, że światło zastane to nie tylko słońce. Stanowią je latarnie na ulicy, reflektory sceniczne i dowolne inne rodzaje oświetlenia w danym miejscu.

Modyfikowanie światła zastanego

Istnieje wiele sposobów modyfikowania światła zastanego. Jeśli blask ulicznej latarni wpadający przez okno ma negatywny wpływ na Twoje zdjęcie, rozwiązanie jest proste — zaklej okno za pomocą worka na śmieci i taśmy klejącej. Pamiętaj, że możesz zablokować światło w różnych miejscach. Jeśli chcesz uwzględnić okno na zdjęciu, weź drabinę i zasłoń samo jego źródło. Przyklejenie arkusza tektury z boku latarni powinno zapobiec wpadaniu światła przez okno. Jeśli będziesz potrzebował jakiegoś

oświetlenia, zawsze możesz rozważyć światło, którego źródło znajduje się we wnętrzu.

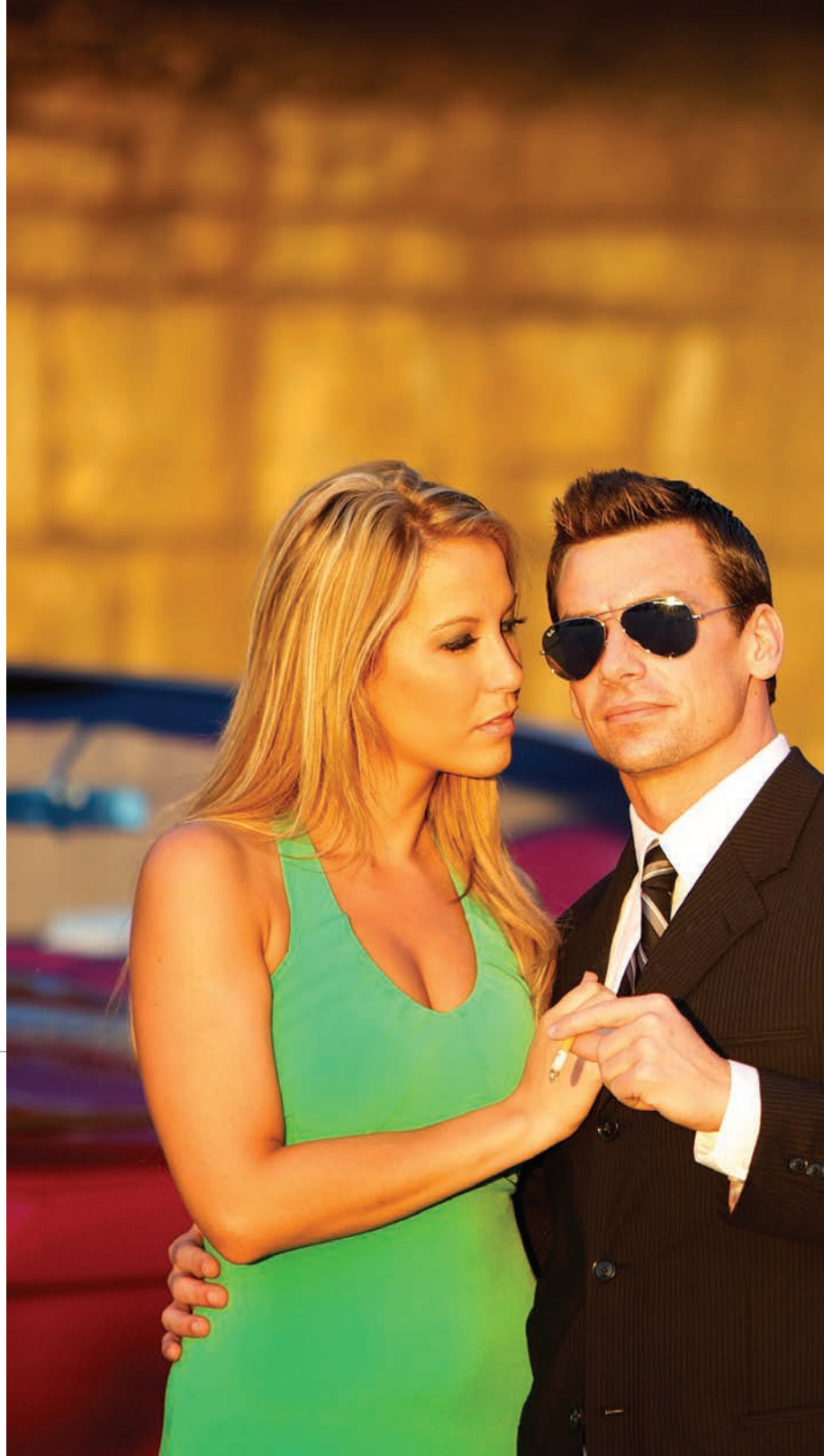
Słońce także można zablokować, może to jednak być trudne w pewnych sytuacjach. Niektórzy fotografowie korzystają w tym celu z olbrzymich namiotów (lub dużego patio), lecz istnieją także inne rozwiązania. Możesz zaopatrzyć się w zestaw dyfuzora z odbłyśnikiem na statywie — rozproszone światło słoneczne nie będzie już rzucało typowych ostrych cieni i oświetli scenę w równomierny i przyjemny sposób.

Jeśli chcesz je całkowicie zablokować, czarny papier lub materiał pomagają w złagodzeniu blasku. Namiot potrzebny do modyfikowania światła słonecznego w przypadku zdjęć w plenerze musiałby być nieporęcznie duży. Wtedy lepszym rozwiązaniem może okazać się przesunięcie terminu sesji na pochmurny dzień. Możesz też zmienić lokalizację lub poczekać, aż słońce znajdzie się na bardziej odpowiadającej Ci części nieba. W przypadku zdjęć plenerowych warto za każdym razem rozejrzeć się wcześniej w wybranym miejscu, aby poczuć jego klimat.

Więcej informacji na temat odbłyśników i dyfuzorów znajdziesz w rozdziale 4. „Sprzęt oświetleniowy”, w którym szczegółowo omawiam elementy wyposażenia związane ze światłem.

2.10. *To zdjęcie zostało wykonane wyłącznie w świetle zastanym. Jediną wprowadzoną modyfikacją było użycie ciepłego odbłyśnika, którym asystent odbijał światło do wnętrza samochodu. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 5D Mark II; obiektyw 15 mm rybie oko; 1/60 s, f/4,5, ISO 400, tryb manualny*

2.11. Wykorzystanie w pełni zalet złotych godzin może przynieść absolutnie rewelacyjne rezultaty. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark III; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 200 mm; 1/500 s, f/3,2, ISO 320, tryb preselekcji przysłony

Wspomniałem wcześniej o dyfuzorze. Zasadniczo jego zadaniem jest tworzenie wrażenia, że źródło światła jest znacznie większe niż w rzeczywistości. Światło z relatywnie małego źródła (takiego jak lampa błyskowa, słońce lub żarówka) jest silnie ukierunkowane i zazwyczaj rzuca ostre cienie. Aby ich uniknąć, użyj dyfuzora — na przykład dużej płachty z materiału lub tworzywa sztucznego rozciągniętej na ramie. Światło, które przez niego świeci, ulega znacznemu zmiękczeniu i staje się znacznie bardziej korzystne dla osób na zdjęciu.

Powód, dla którego dyfuzor pozwala uzyskać korzystne światło, jest zasadniczo taki sam jak w przypadku zdjęć zrobionych w pochmurny dzień, które zazwyczaj wychodzą lepiej niż te w pełnym, bezpośrednim słońcu. Cienka warstwa chmur między Tobą a słońcem działa jak gigantyczny dyfuzor. Światło nie świeci bezpośrednio z jednego punktu, lecz zostaje przez nie rozproszone i w efekcie staje się przyjemne i miękkie. W takim świetle ludzie wyglądają znacznie lepiej niż w pełnym słońcu.

Poza blokowaniem lub rozpraszaniem światła możesz je także odbijać za pomocą odbłyśnika. Odbłyśniki mają różne barwy, kształty i rozmiary, lecz najpopularniejsze są białe, srebrne i złote. Jak wiesz, dyfuzor umieszcza się między źródłem światła a obiektem, natomiast zadaniem odbłyśnika jest odbicie światła w stronę obiektu.

Jeśli na przykład musisz sfotografować kogoś w pełnym słońcu, możesz zmiękczyć światło dyfuzorem, wypełnić cienie odbłyśnikiem umieszczonym z nieoświetlonej strony modelu lub połączyć obie te metody.

Złote godziny

Portretowanie w czasie złotych godzin bywa problematyczne, lecz jeśli właściwie je wykorzystasz, efekty będą niesamowite. W zależności od miejsca na kuli ziemskiej złote godziny trwają od kilku minut do około godziny i występują tuż po wschodzie słońca lub tuż przed zachodem. W tym czasie światło słoneczne ma cieplejszą barwę (zawiera więcej czerwieni) i jest bardziej miękkie. Tak oświetlone krajobrazy wyglądają jak skąpane w olśniewającym złotym blasku — stąd nazwa „złote godziny”.

Ze względu na to, że w tych porach dnia światło nieustannie się zmienia, wykorzystanie w pełni jego zalet może sprawiać trudności. Odrobina planowania i przemyślane użycie

2.12. *To pełne dramatyizmu zdjęcie powstało w oparciu o sztuczne oświetlenie uliczne oraz światło tylne. Emanuje ono magią za sprawą świetlistego obrysu pary. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1D Mark IV; obiektyw 70 – 200 mm IS ustawiony na 200 mm; 1/500 s, f/2,8, ISO 500, tryb manualny*

dotodkowego oświetlenia pozwalają jednak uzyskać naprawdę wspaniałe rezultaty, czego przykładem są piękne portrety par ze zdjęć 2.7 i 2.11.

Złoty blask o tych porach dnia jest zazwyczaj korzystny dla fotografowanych osób. Jest on z natury łagodniejszy niż bezpośrednie światło słoneczne, a jego ciepła barwa w niezwykle sposób podkreśla kolory skóry i oczu. Ten efekt jest dość specyficzny i może Ci się nie spodobać, lecz nie zaszkodzi poeksperymentować i sprawdzić to samodzielnie. Fotografowanie w trakcie złotych godzin stanowi spore wyzwanie dla Twoich umiejętności pracy ze światłem, więc nawet jeśli Ci się nie spodoba, będziesz miał dobre ćwiczenie na jeden wieczór.

2.13. *Klasyczne zdjęcie w moim standardowym ustawieniu: świetny obiektyw z dyfuzorem Gary Fong Lightsphere na lampie Speedlite. Zdjęcie zrobione aparatem Canon EOS 1Ds Mark III; obiektyw stałogniskowy 85 mm; 1/40 s, f/3,5, ISO 1000, tryb manualny. Światło lampy błyskowej na aparacie zostało poprawione przy użyciu dyfuzora Gary Fong Lightsphere*

SKOROWIDZ

A

akcesoria, 196
akumulatorki, 85
Av, 106

B

badacz światła, 22
balans bieli, 40, 42, 66, 155
barwa flesza, 155
barwa światła, 22
barwione światło, 176
barwne filtry żelowe, 162
baterie, 85
bezpośredni flesz, 126
bezpośrednie słońce, 187
bezprowadowe wyzwalanie lamp, 81
biel, 38
blokowanie światła, 50
błysk wypełniający, 130, 131
Bob i Dawn Davis, 222
bracketing balansu bieli, 42
budowanie nastroju fotografii, 176
bungee ball, 196

C

Canon Flash Work, 222
cień w kształcie serca, 20
ciepłe światło, 38
CTO, 42, 155
cyfrowy szum, 71
czarno-białe zdjęcia, 71
czas naświetlania, 58, 67, 172
 długi czas naświetlania, 172

 rejestrowanie ruchu, 67
 czas otwarcia migawki, 26, 58, 68

D

deszcz, 200
diagramy oświetlenia, 21, 24
długi czas naświetlania, 172
długie ekspozycje z lampą błyskową, 180
dopasowanie temperatury barwowej fleszy, 152
dostrzeganie światła, 32
dyfuzor, 23, 33, 35, 50, 53, 87, 92, 147, 169

E

ekspozycja, 56
 czas naświetlania, 58
 idealna ekspozycja, 59
 ISO, 61
 przysłona, 59
E-TTL, 109
E-TTL II, 111
EV, 32
evaluative through the lens, 109
Exposure Value, 32

F

fajerwerki, 57
filtry, 89
 filtry CTO, 42, 155
 filtry żelowe, 155, 162, 176
flesz, 114
Flex, 83
formalne zdjęcia grupowe, 166
formaty plików, 72

JPEG, 56, 73
 RAW, 56, 73
 fotografowanie, 55
 czas naświetlania, 58
 ekspozycja, 56
 fotografowanie grup, 164
 fotografowanie przy bardzo słabym
 oświetleniu, 172
 głębia ostrości, 67
 FP, 115

G

głębia ostrości, 43, 61, 67
 gorąca stopka, 78

H

histogram, 63, 64, 66
 korekta balansu bieli, 66
 trójkanałowy histogram, 66

I

idealna biel, 38
 idealna ekspozycja, 59
 ilość światła, 36
 intensywność błysku, 104
 ISO, 26, 35, 61
 szum cyfrowy, 71

J

jasność zdjęcia, 56
 Joe McNally, 222
 JPEG, 42, 56, 72

K

kierunek padania światła, 22
 kompozycja, 164
 kontrolowanie światła, 26, 123, 124
 balans bieli, 155
 bezpośredni flesz, 126
 błysk wypełniający, 130, 131
 dopasowanie temperatury barwowej fleszy,
 152
 fotografowanie grup, 164
 fotografowanie przy bardzo słabym
 oświetleniu, 172
 lampa błyskowa poza aparatem, 133
 mieszane źródła światła, 148
 modyfikowanie światła fleszy, 145
 regulowanie jasności, 142
 rozstawianie kilku lamp błyskowych, 138
 sterowanie kilkoma lampami błyskowymi,
 137
 światło odbite, 127
 techniki z jedną lampą, 124
 tło, 158
 trzy źródła światła, 155
 wesela, 169
 korekta balansu bieli, 66
 kreatywne oświetlenie, 175
 barwione światło, 176
 długie ekspozycje z lampą błyskową, 180
 synchronizacja z drugą kurtyną, 182
 synchronizacja z krótkimi czasami
 naświetlania, 187
 tworzenie świetlnych ornamentów, 188
 zestaw fleszy, 184
 krótki czas otwarcia migawki, 115

L

lamele, 114
 lampa błyskowa, 23, 79

baterie, 84, 85
 długie ekspozycje, 180
 intensywność działania, 104
 lampa błyskowa poza aparatem, 133
 lampa na aparacie, 35, 79
 lampa Speedlite, 79
 modyfikatory światła, 87
 producenci, 223
 sterowanie zewnętrznymi lampami za pomocą aparatu, 79
 synchronizacja flesza z krótkimi czasami naświetlania, 115
 synchronizacja z drugą kurtyną, 118
 synchronizacja z migawką, 114
 system bezprzewodowy, 79
 temperatura barwowa flesza, 152
 tryb Master, 81
 tryb Slave, 81
 tryby pracy, 109
 wyzwalanie, 22
 zasada działania flesza, 114
 lampa studyjna, 86
 liczba f, 67

L

łączenie źródeł światła, 27, 44

M

matryca aparatu cyfrowego, 56
 mieszane źródła światła, 148
 migawka, 104
 Mini, 83
 moc flesza, 143
 modyfikatory światła, 87, 147, 197, 224
 modyfikowanie światła fleszy, 145
 modyfikowanie światła słonecznego, 47
 modyfikowanie światła zastanego, 45

montowanie trzech lamp na jednym statywie, 184

N

nastrój fotografii, 176
 naturalny wygląd zdjęcia, 20
 niedoświetlone zdjęcie, 56

O

ocena światła, 32
 odbicie światła flesza, 35
 odbijanie światła, 130
 odbłyśnik, 40, 50
 odczytywanie diagramów oświetlenia, 24
 odległość od źródła oświetlenia, 22
 odsuwanie źródła światła od tematu, 142
 optymalne wykorzystanie nieznanych lokalizacji, 197
 oświetlenie, 20
 oświetlenie studyjne, 86
 oświetlenie tylne, 202

P

planowanie, 34
 plastry miodu, 88
 pliki, 72
 JPEG, 42, 73
 RAW, 42, 56, 73
 Pocket Wizard, 83
 podróżowanie, 193
 akcesoria, 196
 modyfikatory światła, 197
 niespodzianki, 200
 optymalne wykorzystanie nieznanych lokalizacji, 197

przytwierdzanie aparatu do różnych obiektów, 196
 sprzęt, 195
 wyposażenie, 194
 żywioły, 200
 podstawowy zestaw oświetleniowy, 89, 91
 pomiar światła, 63
 portrety, 50, 156
 poruszone zdjęcie, 68
 półprzymknięte oczy, 112
 preselekcja czasu, 107, 132
 preselekcja przysłony, 105, 106, 117
 problem półprzymkniętych oczu, 112
 problem z temperaturą barwową, 156
 producenci sprzętu, 223
 przenośne źródła światła, 26
 prześwietlone zdjęcie, 56
 przewidywanie ekspozycji, 59
 przysłona, 26, 59, 67, 104
 głębina ostrości, 61, 67
 przytwierdzanie aparatu do różnych obiektów, 196
 punktowe oświetlenie twarzy, 198

Q

Quantum FreeXWire, 83

R

RadioPopper, 26, 82
 radiowe systemy bezprzewodowe, 82, 223
 RAW, 42, 56, 72, 73
 regulowanie jasności, 142, 143
 rejestrowanie ruchu, 67
 rodzaje światła, 20
 rozmycie ruchu, 57
 rozpoznawanie światła, 32
 rozpraszenie światła, 50
 rozstawianie kilku lamp błyskowych, 138

rozumienie natury światła, 31
 ruch, 67, 74

S

skala Kelvina, 38, 39
 softboks, 21, 88
 Speedlite, 79
 sprzęt fotograficzny, 93
 sprzęt oświetleniowy, 77, 99
 stabilizacja obrazu, 68
 statywy, 224
 sterowanie kilkoma lampami błyskowymi, 137
 sterowanie zewnętrznymi lampami za pomocą aparatu, 79
 Strobist, 222
 strony internetowe, 222
 strumienica, 88
 styl fotografowania, 32
 synchronizacja flesza z migawką, 114
 synchronizacja z drugą kurtyną, 118, 182
 synchronizacja z krótkimi czasami naświetlania, 115, 187
 system bezprzewodowy, 82
 system radiowy, 82, 223
 system stabilizacji obrazu, 68
 szum cyfrowy, 71

Ś

śnieg, 200
 światło, 20
 barwa, 22
 światło boczne, 20
 światło odbite, 127
 światło słoneczne, 22, 40
 światło tylne, 51
 światło zastane, 45, 104
 światło żarówek, 22
 światłomierz, 63, 66
 świetlne ornamenty, 188

T

techniki z jedną lampą, 124
 temperatura barwowa, 38, 148, 156
 flesz, 152
 portrety, 156
 temperatura światła, 38
 tło, 43, 158
 torby na sprzęt, 94, 223
 trójkanałowy histogram, 66
 tryb E-TTL, 20, 109, 111
 tryb FP, 115
 tryb manualny, 66
 tryb Master, 26, 139
 tryb Slave, 81
 tryb synchronizacji błysku z krótkimi czasami
 naświetlania, 117
 tryby pracy aparatu, 100
 Auto, 100
 Av, 106
 preselekcja czasu, 107
 preselekcja przysłony, 105, 106
 Program, 100
 tryb automatyczny, 100
 tryb manualny, 101, 102
 Tv, 107
 tryby pracy lamp błyskowych, 109
 E-TTL, 109
 przedbłysk, 112
 tryb automatyczny, 112
 tryb manualny, 112
 Tv, 107
 tworzenie świetlnych ornamentów, 188

U

ustawienia lamp, 24

W

wartość ekspozycji, 32
 wartość ISO, 35, 61
 wesela, 169
 wiatr, 200, 204
 widzenie światła, 22
 wiele lamp błyskowych, 138
 wrota, 88
 wybór sprzętu, 195
 wykorzystanie nieznanymi lokalizacji, 197
 wysoki klucz, 64
 wysokie wartości ISO, 62, 71
 wyświetlacz aparatu, 63, 64
 wywołanie wrażenia uczestnictwa, 74
 wyzwalanie lamp błyskowych, 22

Z

zabezpieczanie aparatu przed żywiołem, 200
 zachód słońca, 42
 zamrażanie ruchu, 68
 zdjęcia grupowe, 164
 zdjęcia na zewnątrz, 169
 zestaw fleszy, 184
 zestaw oświetleniowy, 89, 91
 zewnętrzne pojemniki na baterie, 85
 ziarno filmu, 71
 zimne światło, 38
 złote godziny, 48, 50

Ź

źródła światła, 22

Ż

żele, 89
 żywioły, 200

